

تطبيق قانون منع خشونت عليه زن در افغانستان راه درازی در پیشرو دارد

کابل، 23 نوامبر 2011- هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان و کمیشنری عالی ملل متحد برای حقوق بشر در گزارشی که امروز منتشر کردند، می‌گویند که مقامات قضایی و مجری قانون تا هنوز قانونی را که دو سال از عمر آن می‌گذرد و حقوق زنان افغان را حمایت میکند، به طور پراکنده اجرا کرده و دولت تا کنون در تطبيق این قانون در بسیاری از قضایای خشونت علیه زنان موفق نبوده است.

کمیشنر عالی ملل متحد برای حقوق بشر، ناوی پیلا می‌گوید "قضات، خرنوالان و پولیس در بسیاری از بخش‌های افغانستان استفاده از قانون جدید را شروع کرده‌اند که این البته یک انکشاف مثبت به شمار می‌رود، اما متأسفانه این استفاده نسبت به فیصدی اندکی از قضایای خشونت علیه زنان صورت گرفته است." وی اضافه می‌کند که "هر چند اجرای این قانون به وضوح در حال افزایش است، اما هنوز راه درازی را باید پیمود تا زنان افغان در مقابل خشونت به طور کامل حفاظت شده و برابری آنها به طور شایسته از طریق این قانون مهم مورد حمایت قرار گیرد."

قانون مهم منع خشونت علیه زن که در اگست 2009 نافذ گردید، ازدواج اطفال، ازدواج اجباری، خرید و فروش زنان به منظور یا تحت نام ازدواج، بد دادن، خودسوزی اجباری و هفده عمل خشونت آمیز دیگر علیه زنان به شمول تجاوز جنسی و لت و کوب را جرم دانسته است. این قانون همچنین برای مرتکبین این اعمال مجازات را تعیین کرده است.

گزارش سی و سه صفحه‌ای (در متن انگلیسی) ملل متحد تحت عنوان «راه طولانی فرا روی؛ تطبيق قانون منع خشونت علیه زن در افغانستان»، هم پیشرفت‌های مثبت و هم خلاهای را در اجرای این قانون در دوره زمانی بین حمل 1389 تا میزان 1390 (مارچ 2010 تا سپتمبر 2011) یافته است.

گزارش مبتنی بر 161 مصاحبه با مقامات عدلی، قضایی، پولیس و بعضی مقامات دیگر دولتی و نظارت قضایای شدید خشونت علیه زنان توسط دفتر هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان/ دفتر حقوق بشر سازمان ملل متحد در سراسر افغانستان میباشد. گزارش اطلاعات آماری مرتبط به تطبيق قانون منع خشونت علیه زن توسط نهاد های تنفيذ قانون در 31 ولایت از 34 ولایت افغانستان را، در اولین سال کامل دوره تطبيق قانون مذکور (سال 1389)، توأم با یک سری تحقیقات کلی در شش ماه متعاقب آن مورد تحلیل قرار میدهد.

گزارش متذکر میشود که آمار و ارقام رسمی و جامع در مورد تعداد قضایای خشونت علیه زنان در افغانستان موجود نبوده و اکثر رویدادها حتی گزارش نمی‌شوند. کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در سال 1389 به تعداد 2299 قضیه خشونت علیه زنان را در جریان اولین سال کامل تطبيق این قانون (1389) به ثبت رسانیده است که میتواند مطابق قانون منع خشونت علیه زن جرم دانسته شود. با در نظر گرفتن ارقام مذکور (2299 قضیه خشونت علیه زنان) منحیث مبنی آماری تخمینی، تحقیقات یوناما/ دفتر کمیشنری عالی ملل متحد برای حقوق بشر در مورد اجراءات قضایی نشان می‌دهد که از جمله قضایای مذکور، خرنوالان در 28 ولایت از 34 ولایت افغانستان، تنها 26 درصد موارد خشونت علیه زنان را بر اساس قانون منع خشونت علیه زن ثبت نموده است. به همین شکل خرنوالان هفت در صد آن (155 مورد) را به محاکم جهت تعقیب قضایی ارجاع نموده است که از آن جمله، تنها حدود 4 درصد این قضایا (101 مورد) را محاکم شهری بر اساس قانون منع خشونت علیه زن رسیدگی نموده است.

آقای ستفان دیمستورا نماینده خاص سرمنشی سازمان ملل متحد در افغانستان و مسئول دفتر هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان می‌گوید "سکتور عدلی در بعضی ولایت قانون منع خشونت علیه زن را تطبيق نموده است که امید وار کننده میباشد، اما محدود بودن شکایات و قضایایی که مورد پیگرد عدلی و قضایی قرار گرفته واضح می‌سازد که یک تلاش جمعی فعال توسط عوامل نظام عدلی و قضایی، تصمیم گیران دولتی و سایرین برای اینکه از مقامات قضایی و ادارت محلی بخواهد که قانون منع خشونت علیه زن را بر تمام قضایای خشونت علیه زنان تطبيق نمایند؛ ضروری میباشد." وی همچنان تصریح میدارد "پیشرفت در جهت بهبود جایگاه زنان در افغانستان در طی ده سال گذشته به شمول دسترسی 38 درصدی زنان به مکاتب، حضور 69 زن در پارلمان و همچنان حصول قابلیت پیلوئی توسط یک تعداد زنان؛ با تطبيق غیر منظم قانون منع خشونت علیه زن تضعیف میگردد."

خرنوالان در 17 ولایت راجع به قضایای مذکور به پیشگاه محکمه اقامه دعوی نموده اند. ولایت هرات با 68 مورد اقامه دعوی توسط خرنوالی 35 مورد رسیدگی توسط محکمه براساس این قانون، در راس قرار دارد. خرنوالی

اختصاصی مبارزه با خشونت علیه زنان در کابل، تقریباً نصف از مجموع قضایای خشونت علیه زنان در سراسر کشور را ثبت نموده است؛ 285 قضیه از کابل و 47 قضیه از 19 ولایت دیگر. اما در مقایسه با آن، تعداد قضایای که توسط این خرنوالی پیگیری قضایی شده به مراتب کم میباشد؛ تنها 21 قضیه را در جریان سال 1389 به محکمه جهت تعقیب عدلی، ارجاع نموده است.

گزارش مشخص می نماید که بسیاری از قضایای خشونت علیه زنان افغان به شمول قضای شدید خشونت علیه زنان که ایجاب تعقیب عدلی را می نمود، مورد انصراف قرار گرفته اند یا توسط میانجیگری حل و فصل شده اند. مسئولین حقوق بشر دفتر سازمان ملل متحد دریافتند که بعضی قضایای قتل یا سایر جرایم شدید که در قانون منع خشونت علیه زن جرم انگاری شده اند، بر اساس قانون جزاء یا شریعت مورد تعقیب عدلی قرار گرفته است؛ که این بعضاً منجر به برائت مرتکب یا اتهام سبکتر یا مجازات خفیف تر علیه وی گردیده است و یا منتج به متهم شدن زنان قربانی جرم به ارتکاب "جرایم اخلاقی" شده اند. گزارش همچنان دریافت شده است که در بسیاری از مناطق پولیس و خرنوالان؛ قضایای خشونت علیه زنان را به میانجیگری و میکانیزمهای عرفی حل و فصل منازعات ارجاع نموده اند که نه قانون منع خشونت علیه زن و نه قانون جزاء را تطبیق میکند و نه حقوق زنان را به قدر کافی حمایت می نمایند.

میانجیگری به طور وسیع برای قضایای خشونت های خانواده گی توسط نهادهای مختلف به شمول واحد پاسخ دهی به خشونت های خانوادگی پولیس، خرنوالی اختصاصی مبارزه با خشونت علیه زنان، ریاست های امور زنان و کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان مورد استفاده قرار گرفته است. در حالیکه بعضاً میانجیگری توسط زنان شاکی ترجیح داده شده، اما گزارش دریافت شده است که مقامات بعضاً بر آنها فشار وارد میکردند که از شکایت خود منصرف و به میانجیگری متوسل شوند.

گزارش اظهار مینماید که کمیسیون های ولایتی منع خشونت علیه زن سعی دارند تا مأموریت خویش را ایفاء نمایند که برای این امر نیازمند به حمایت از سوی دفاتر ولایتی، وزارت امور زنان و دیگر ارگانهای دولتی میباشد. از 28 کمیسیون که بعد از تنفیذ قانون منع خشونت علیه زن تأسیس گردیده بود، 16 کمیسیون هنوز فعال بوده و به طور منظم جلسات خویش را دایر میکنند.

جورجیت گنجان، مسئول بخش حقوق بشر دفتر یوناما گفت: " مادام که زنان و دختران در معرض خشونت های بدون پیگرد که حقوق بشری آنها را نقض میکند، قرار داشته باشند، پیشرفت پایدار و هدفمند حاصل نمی گردد." وی اظهار داشت: تضمین حقوق زنان افغان مانند برخورداری از فرصت مساوی در تحصیل و اشتغال و حق اشتراک در امور اجتماعی به شمول پروسه صلح و مصالحه نه تنها مستلزم ضمانت های حقوقی در روی کاغذ میباشد، بلکه ایجاب تطبیق سریع و درست قانون منع خشونت علیه زن را میکند."

برای بهبود تطبیق قانون منع خشون علیه زن دفتر هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان و دفتر سازمان ملل متحد برای حقوق بشر 32 فقره سفارش را به دولت افغانستان و همکاران بین المللی آن پیشکش نموده اند که به خرج دادن تلاشهای به مراتب بیشتر جهت بلند بردن سطح آگاهی از قانون در میان زنان و مردان افغان و در تمام سطوح ادارات دولتی؛ ترغیب ستره محکمه، وزارت داخله و لوی خرنوالی نسبت به این امر که آنها تمام مقامات مربوطه را در تطبیق منظم، به موقع و مؤثر قانون منع خشونت علیه زن رهنمایی نماید؛ آموزش پولیس، خرنوالان و قضات درباره اینکه چگونه قانون مذکور را تطبیق نماید، از جمله سفارشات مذکور میباشد. گزارش از تمویل کنندگان بین المللی میخواهد که تطبیق کامل پلان کاری ملی برای زنان افغانستان، برنامه های دارای اولویت ملی "قانون و عدالت برای همه" و "ظرفیت سازی جهت تسریع تطبیق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان" را به طور کامل حمایت و تمویل نمایند.

گزیده های از گزارش

مثالهای از تطبیق قانون منع خشونت علیه زن:

خرنوالان در ولایت هرات ماده 22 قانون منع خشونت علیه زن و ماده 395 قانون جزاء را جهت محاکمه عاملین دو فقره قتل، به کار بردند. دو خواهر در سنین 15 و 17 ساله به تاریخ 1389/04/14 (5 جولای 2010 میلادی) در ولسوالی کرخ ولایت هرات به قتل رسیدند. طبق گزارش ها، دختر 17 ساله از ازدواج با مردی که خانواده وی برایش انتخاب نموده بودند، ابا و ورزیده بود. پنج تن به شمول افرادی از خانواده ای که قرار بود خسر خیل آینده باشند و دو تن دیگر بر این دو دختر حمله نموده و آنها را به قتل رسانیدند. پولیس این پنج تن را به تاریخ 1389/07/23 (15 اکتوبر 2010 میلادی) دستگیر نمود. محکمه استیناف سه تن از آنان را برائت دادند ولی شوهر و فردی را که قرار بود خسر آینده مقتول باشد، به 16 سال حبس محکوم نمود.

در جوزجان به تاریخ 9 حمل 1390، (30 مارچ 2011) یک محکمه ابتدائیه در ولایت جوزجان یک سرباز پیشین اردوی ملی را به دلیل مجبور نمودن همسرش به فحشاء محکوم نمود. این سرباز بخاطر عدم توانایی تأمین مخارج زندگی، به خانمش گفته بود تا با صاحب زمینشان برای پرداخت کرایه منزل عمل مقاربت جنسی را انجام دهد. خانم اش این درخواست شوهرش را رد و قضیه را گزارش داد. شوهرش نیز به عمل خود اقرار نمود و به سه سال زندان محکوم گردید که سپس محکمه استیناف محکومیت اش را به هفت سال افزایش داد.

در ماه جوت 1389 (مارچ 2011) یک زن خودکشی اجباری دخترش را به واحد پاسخ دهی به خشونت های فامیلی قندهار گزارش داد. خانواده دختر، دختر 25 ساله شان را در عوض 300000 افغانی که معادل

(6600 دالر امریکایی) می شود به عروسی داده بودند. مادر دختر اظهار داشت که خانواده خسر دختر، او را بصورت مداوم سرزنش کرده و می گفتند "خانواده تو پول زیادی از ما گرفته است حالا تو باید دوباره آنرا با کار کردن در خانه های مردم برای ما بپردازی." سرانجام در دلو 1389 (فبروری 2011) بعد از ده سال ازدواج، خانواده خسر اش به وی گفتند که ناگزیر است که با سه مرد مهمان خانواده عمل جنسی را انجام دهد. یک ماه بعد، زن مذکور در خانه خود، خود را آتش می زند. مادر این دختر اظهار داشته است که "وی همیشه میگفت که یکروز خود را آتش خواهد زد. من برایش می گفتم که لطفاً تحمل کن، این زندگی است و تو یکروز آینده درخشانی خواهی داشت". پولیس شکایت مادر را ثبت کرد ولی هیچ کوششی برای تحقیق مسئله انجام نداد. خودسوزی اجباری یکی از چندین جنایتی است که قانون منع خشونت علیه زن دستور میدهد که توسط پولیس و خرنوالی باید مورد پیگرد قرارگیرد، حتی در صورتیکه شکایت کننده هم وجود نداشته باشد. در ولایت دایکندی، مقامات یک قضیه خشونت جدی علیه یک زن را برای یافتن راه حل به بزرگان محل ارجاع نمودند. قضیه مربوط به مردی بود که 30 عقرب 1389 (20 نومبر 2010 میلادی) زن برادر خود را با چند ضربه چاقو مجروح ساخته بود. وی از این حمله جان به سلامت برده، در شفاخانه بستری شده و پولیس مرتکب این عمل را دستگیر نمود. چند روز بعد مقامات گزارش کردند که قضیه از طریق سیستم عدالت غیر رسمی و به کمک بزرگان محل حل و فصل شد. فیصله آنها تعهدی بود که از مرتکب این عمل گرفتند که نامبرده در آینده برای وی مزاحمت نمی کند. در این قضیه، خرنوالی هیچ نوع مسئولیتی را به عهده نگرفته و پولیس را در ارجاع قضیه به بزرگان محل مقصر دانست.